

УИЛЯМ ФОКНЪР ТОВА ВЕЧЕРНО СЛЪНЦЕ

Превод от английски: Кръстан Дянков, 1993

chitanka.info

I

Сега понеделник в Джеферсън по нищо не се различава от останалите дни. Улиците са павирани, телефонната компания и електроцентралата непрекъснато секат сенчестите дъбове, кленове, рожкови и брястове, за да отворят място за железните стълбове с гроздовете от подпухнали, призрачни и безкръвни зърна; имаме градска пералня, която в понеделник сутрин събира мръсното бельо на седмицата с ярко боядисани, специално пригодени автомобили и вързопите политат като привидение след тревожните и спрехави електрически сирени с продължителното свистене на гума и асфалт, напомнящо раздирането на коприна; дори негърките, които по стар обичай все още взимат прането на белите, го пренасят с автомобили.

Но преди петнайсет години в понеделнишките утрини тихите пращни и сенчести улици се изпълваха с негърки, понесли на своите изправени и увити като с чалми глави стегнати в чаршафи и грамадни като памучни бали вързопи — пренасяха ги, без да ги докосват, от кухненските врати на белите къщи до опушените котли край колибите си в Негърската Дупка.

Нанси слагаше бохчата на главата си, а върху бохчата нагласяше черната сламена моряшка шапка, с която не се разделяше ни зиме, ни лете. Беше висока, с дългнесто печално лице, малко хлътноло над липсващите зъби. Понякога я придружавахме по пътеката до пасбището да гледаме как пази равновесие с вързопата и шапката, която нито веднъж не се килна и не трепна дори когато Нанси слизаше в рова, изкачваше се от другата страна и се провираше под оградата. Коленичеше, изпълзваше на четири крака през дупката, а главата ѝ изправена, неподвижна, вързопът сигурен като скала или като балон, после се вдигаше на нозе и продължаваше нататък.

Понякога прането се събираше и разнасяше от мъжете на перачките, но Джизъс никога не помагаше на Нанси, дори още преди татко да го изгони и дори когато Дилси се разболяваше и Нанси идваше да ни готви.

По това време пращаха все нас, ще слезем по пътеката до хижата на Нанси и ще я повикаме да ни приготви закуската. Спирахме при рова, защото татко ни бе заръчал да си нямаме вземане-даване с Джизъс — нисък и силно черен негър с белег от бръснач на лицето, — и почвахме да хвърляме камъни, додето Нанси се покаже на вратата съвсем гола и вземе да върти глава.

— Какво сте ми зачукали по къщата? — ще се провикне тя. — Ах, вие, дяволчета такива!

— Татко рече да дойдеш да ни сготвиш — ще се обади Кеди. — Час и половина, вика, я чакаме, веднага да идва!

— Хич не ми е до вашата закуска — отвръща Нанси. — Я ме оставете да си доспя!

— На бас, че си пияна! — ще каже Джейсън. — Татко казва, че си пияна. А, Нанси? Пияна ли си?

— Кой казва, че съм пияна? Не съм си доспала. Да ви се не види и закуската!

Така след известно време се отказвахме да хвърляме камъни по хижата на Нанси и се връщаме у дома. Дойдеше ли най-сетне, аз вече бях закъснял за училище. Дълго мислехме, че това е от уискито, докато един ден не я арестуваха пак. Като я водили към затвора, минали покрай мистър Стоувъл. Беше касиер в банката и дякон в баптистката църква. Нанси се разприказвала:

— Кога ще ми платиш, бели човече? Кажи, бели човече, кога ще ми платиш? — А мистър Стоувъл я ритнал. Тя продължила да нарежда: — Кога ще ми платиш? Вече три пъти, откакто... — мистър Стоувъл я ритнал още веднъж, този път с тока право в устата, та шерифът го дръпнал назад, а Нанси, просната на улицата, изведнъж се разсмяла. Извърнала глава, изплюла малко кръв и няколко зъба и рекла: — Вече три пъти, а и цент не си ми дал.

Така Нанси загуби зъбите си. Целия ден разправяха какво ли не за мистър Стоувъл и Нанси, а цяла нощ ония, които минавали край затвора, я слушали как пее и пици. Виждали й ръцете на решетките, мнозина се спирали до оградата да я послушат, а тъмничарят се мъчел да й затвори устата. Не млъкнала до сутринта и тогаз на тъмничаря му се счуло, че на горния етаж нещо бумти и дращи, качил се и какво да види — Нанси виси на прозореца, обесена на решетката. Според него, било от кокаина, не от уискито, защото никой негър нямало да си

посегне на живота, освен ако не се натъпче с кокаин, а пък негър, който гълтал кокаин, не бил вече никакъв негър.

Тъмничарят я свалил от прозореца, съживил я, а после я напердашил, с бич я нашибал. Била се обесила с роклята си. Всичко натъкмила както трябва, но нали когато я арестували била само по една рокля, нямала с какво друго да си завърже ръцете и затуй не могла да се пусне от перваза. Точно в това време тъмничарят чул шума, изтичал и намерил Нанси гола-голеничка, виси с вече издут като балон корем.

Когато Дилси се разболя и легна в хижата си, и ни готвеше Нанси, почнахме да забелязваме, че престилката ѝ се издува: това бе още преди татко да забрани на Джизъс всякакво приближаване до нашата къща. Джизъс седеше в кухнята зад печката, а белегът от бръснача на черното му лице бе също като мръсна връвчица. Той ни каза, че под престилката си Нанси имала диня.

— Само че не е от твоя бостан — каза му Нанси.

— Бостан ли? Какъв бостан? — попита Кеди.

— Аз тоя бостан знаеш ли какво го праввам? — каза Джизъс.

— Бе ти какво си се разломил пред децата? — скара му се Нанси. — Защо не си на работа? Нали яде! Или искаш да те пипне мистър Джейсън, като се въртиш из кухнята и ги говориш разни пред децата.

— Какви ги говори? — попита Кеди. — Кой бостан?

— Значи, аз не мога да се въртя из кухнята на един бял, а белият може да се върти в моята кухня! — рече Джизъс. — Белият може да ми влезе в къщата, а аз нямам право да не го пусна. Рече ли белият да ми влезе в къщата, все едно, че не е моя. Да го спра не мога, ама и той не може да ме изрита. Не може!

Дилси продължаваше да боледува. Татко бе казал на Джизъс да не идва вече у дома. А Дилси още болна. Сумата време мина. Един път, след вечеря, седим си ние в гостната.

— Нанси още ли не е свършила в кухнята? — пита мама. — Откога е почнала да мие чинии.

— Куентин да иде да провери — вика татко. — Куентин, я иди виж какво прави Нанси. Кажй ѝ да си ходи.

Отидох в кухнята. Чиниите прибрани, огънят угасен, а Нанси седнала до студената печка. И ме гледа.

— Мама пита дали си свършила — казвам.

— Да — вика Нанси. И пак ме гледа. — Свърших.

— Какво ти е? — питам. — Има ли нещо?

— Нищо, само дето съм негърка. Ама виновна ли съм аз?

Седнала на стола пред изстиналата печка и ме гледа, а на главата ѝ моряшката шапка. Върнах се в гостната. Имаше нещо в кухнята — студената печка ли, какво... Човек си представя една кухня топла, оживена, весела. А с тая студена печка, приборите чинии... по това време никой не сяда да яде...

— Свършила ли е? — пита мама.

— Да — викам.

— Какво прави?

— Нищо не прави. Свършила е.

— Ще ида да видя — казва татко.

— Сигурно чака Джизъс да я заведе — обажда се Кеди.

— Няма го Джизъс — казвам аз. Нанси ни бе разказала: събужда се една сутрин, а Джизъс изчезнал. „Напуснал ме е — разправяше, — и май в Мемфис е отишъл. Нека и градската полиция да поразиграе.“ „Добре сме се отървали — бе казал татко. — Дано там си остане.“

— Нанси се страхува от тъмното — вика Джейсън.

— И ти се страхуваш — казва Кеди.

— Не е вярно — казва Джейсън.

— Страхливо коте — заяжда го Кеди.

— Не съм! — сърди се Джейсън.

— Стига, Кендис! — обажда се мама. В това време татко се върна.

— Ще ида да изпратя Нанси до пътеката — вика. — Джизъс се върнал.

— Видяла ли го е? — пита мама.

— Не. Ама някакъв негър и съобщил, че е в града. Няма да се бавя.

— И сега ще ме оставиш, да изпрацаш Нанси? — вика мама. — Значи, нейната безопасност ти е по-скъпа, така ли?

— Няма да се бавя — казва татко.

— И ще оставиш тия деца без закрила? Точно като се е върнал оня?

— И аз ще отида — вика Кеди. — Нека бе, татко!

— Че какво може да им стори? — казва татко.

— Джейсън! — Този път мама на него се скара. Това си личеше и по гласа, и как му произнесе името. Сякаш е била сигурна, че татко цял ден се е мъчил да измисли най-неприятната за нея история и през цялото време си е знаела, че рано или късно ще я измисли. Мълчах си, защото знаехме с татко, че сети ли се овреме, мама ще го накара да ме остави при нея. Ето защо татко не ме и погледна. Бях най-големият. Бях на девет, Кеди на седем, а Джейсън — на пет години.

— Глупости! — вика татко. — Няма да се бавим.

Нанси ни чакаше с шапката. Стигнахме до пътеката.

— Джизъс винаги е бил добър с мене — каза тя. — Има ли два долара, единият е за мене. — Продължихме по пътеката. — Само да минем пътеката, после ми е лесно.

Тук винаги беше тъмно.

— На това място Джейсън се уплаши на Все светители — обади се Кеди.

— Не съм се уплашил — каза Джейсън.

— Леля Рейчел нищо ли не може да направи? — попита татко. Леля Рейчел беше много стара. Живееше съвсем самичка оттатък хижата на Нанси. Косата ѝ бе побеляла и по цял ден седеше на прага, пушеше с лула и отдавна не работеше. Казваха, че била майка на Джизъс. Понякога и тя признаваше същото, друг път твърдеше, че нямала нищо общо с него.

— Уплаши се! — повтори Кеди. — Като жаба се уплаши. Като заек. Повече от негър.

— С него никой нищо не може да направи — каза Нанси. — Била съм разбудила дявола в него и само едно нещо можело да го успокои.

— Добре, сега нали го няма? — каза татко. — От какво се боиш? Не оставай насаме с бели мъже и толкоз.

— Какви бели мъже? — попита Кеди. — Как насаме?

— Никъде не е отишъл — рече Нанси. — Просто го усещам. И сега го усещам, тук на пътеката. Чува ни, като си говорим, всяка думица чува и дебне. Не съм го видяла и я го видя още веднъж, я не, ама само като си го представя с бръснача в уста... Държи го на връв под ризата, на гърба. Хич няма и да се изненадам...

— Не се уплаших — каза Джейсън.

— Ти се дръж както трябва и стой настрана — рече татко. — Сега няма страшно. Сигурно е вече в Сент Луи и кой знае дали не си е намерил друга жена. Тебе те е забравил.

— Само да е посмял! Хич да не ми се мярка! Като им застава над главите, посегне ли да я прегърне, ръцете ще му отсека! И главата ще му отсека, а на нея корема ще разпоря...

— Шшшт! — рече татко.

— Чий корем ще разпориш, Нанси? — попита Кеди.

— Не се уплаших — каза Джейсън. — И сам мога да мина по пътеката.

— Да — рече Кеди, — ама ако не бяхме ние, и носа си нямаше да покажеш.

II

Дилси продължаваше да боледува и затова всяка нощ изпращахме Нанси. Най-сетне мама каза:

— Докога ще продължава това? Да стоя всяка вечер сама в тая грамадна къща, а вие да изпращате една черна страхопъзла?

Тогава ѝ постлахме да спи в кухнята. Една нощ се събудихме от някакъв звук. Не беше пеене, нито плач, а идваше от тъмното стълбище. В стаята на мама светеше, а долу в хола чухме татко да отива към задните стълби. Слязохме с Кеди в хола. Подът беше много студен. Навирихме си палците от студ и се ослушваме. На песен прилича, ама не е песен, негърска работа.

После замлъкна и чухме татко, слизаше по задните стълби. Приблжихме се и ние до стълбите. И пак се разнесе, този път на самите стъпала, тихо, и тогава видяхме очите на Нанси, долу на стълбата, до самата стена. Приличаха на котешки, сякаш до стената е застанала някаква грамадна котка и ни гледа. Като слязохме при нея, отново млъкна. Подир малко от кухнята се показа и татко с пистолет в ръка. Върнаха се с Нанси и после пак дойдоха. Носеха ѝ дюшека.

Проснахме го в нашата стая. Когато в мамината стая светлината угасна, отново забелязахме очите на Нанси.

— Нанси — прошепна Кеди, — спиш ли, Нанси?

Нанси измънка нещо като „ох“, нищо не ѝ разбрах. Сякаш никоой не се е обадил, гласът е дошъл отнякъде и се е запилял нанякъде, като че Нанси изобщо я нямаше. Тъй втречено я бях гледал в очите там, на стълбата, че ми се бяха отпечатали зад клепачите, също като слънцето: гледаш го, после затваряш очи, а то пак там.

— Джизъс — изпъшка Нанси, — Джизъс.

— Джизъс ли беше? — попита Кеди. — Да не се е промъкнал в кухнята?

— Джизъс! — изстена Нанси. — Джииииизъс — и гласът ѝ замря, угасна като клечка кибрит.

— Виждаш ли ни, Нанси? — прошепна Кеди. — Очите ни виждаш ли?

— Негърка съм аз, негърка! Нищо повече — рече Нанси. — Господ знае, господ знае.

— Какво ти се случи долу в кухнята? — продължаваше да шепне Кеди. — Кой се опитваше да влезе при тебе?

— Господ знае — отвърна Нанси. Виждахме ясно очите й. — Господ знае.

Дилси се справи и дойде да ни приготви обета.

— Да беше полежала още ден-два — рече й татко.

— Защо? — каза Дилси. — Още един ден да не бях дошла, всичко тука щеше да отиде по дяволите. Я се измитайте от кухнята, че да си подредя нещата.

Дилси приготви и вечеря. Същата вечер, преди да се стъмни, Нанси пристигна в кухнята.

— Отде знаеш, че се е върнал? — попита я Дилси. — Не си го видяла.

— Джизъс е негър — рече Джейсън.

— Усещам го — каза Нанси. — Усещам го, че лежи отгатък в ямата.

— Сега ли? — вика Дилси. — И тази вечер ли е тука?

— И Дилси е негърка — обади се пак Джейсън.

— Ти по-добре гледай да хапнеш — каза Дилси.

— Нищо не искам — рече Нанси.

— Но аз не съм негър — каза Джейсън.

— Пийни едно кафе — рече Дилси и напълни една чаша. — Знаеш ли го, че е в ямата и тази вечер? Как пък разбра, че е там?

— Знам си аз — вика Нанси. — Там е той, чака. Знам си. Толкоз време съм живяла с него. Знам го какво ще направи, преди да го е измислил.

— Пийни си кафе — рече Дилси. Нанси вдигна чашата до устата си и духна. Устните й се източиха като на смок, като гумени, и сякаш с духането на кафето от тях се източиха и всичките им цветя.

— Аз не съм негър — повтори Джейсън. — Ти негърка ли си, Нанси?

— Аз, детето ми, съм изчадие адово — отвърна Нанси. — И както е тръгнало, скоро ще се върна, откъдето съм излязла.

III

И надигна чашата. Но както пиеше, хванала чашата с две ръце, отново взе да издава оня звук. Звукът се чу в чашата и кафето се разплиска по ръцете и дрехите ѝ. Обърна очи към нас, подпряла лакти на коленете си и хванала чашата с две ръце, чашата цялата мокра, а в нея оня звук.

— Погледнете Нанси — обади се Джейсън, — сега вече няма да ни готви. Дилси нали оздравя.

— Млък — рече Дилси. А Нанси държеше чашата и ни гледаше, продължавайки да издава звука, сякаш са две Нанси — едната, която ни гледа, и още една, която издава звука. — Защо не помолиш мистър Джейсън да телефонира на шерифа? — попита я Дилси. Нанси млъкна, без да сваля чашата от дългите си кафяви ръце. Опита се отново да отпие глътка кафе, ала то се разплиска от чашата по ръцете и дрехите ѝ. Тогава остави чашата. Джейсън не откъсваше поглед от нея.

— Не мога да го изпия — рече Нанси. — Гълтам, ама не влиза.

— Иди си в хижата — каза ѝ Дилси. — Фрони ще ти стъкми сламеника, а след малко ще дойда и аз.

— Никой негър не може да го спре — каза Нанси.

— Аз не съм негър — обади се Джейсън. — Негър ли съм, Дилси?

— Според мен не — рече Дилси и погледна Нанси. — Пък аз не мисля така. Иначе какво ще правиш?

Нанси ни изгледа. Очите ѝ бързаха, сякаш се боеше, че време няма да ѝ стигне. Изгледа ни и тримата, без да помръдва.

— Нали помните оная нощ, когато спях във вашата стая? — рече тя. И заразказва как сме станали рано сутринта и как сме играли на дюшека ѝ. Трябваше да пазим тишина, че да не събудим татко, а после стана време за закуска. — Идете и питайте майка си не може ли и тази нощ да остана при вас. Не ща сламеник. И пак ще си поиграем.

Кеди отиде да пита. С нея се повлече и Джейсън.

— Не пускам негри в спалните си — рече мама. Джейсън се разплака, а мама го заплаши, че ако не млъкне, три дни няма да получава десерт. Тогава Джейсън каза, че ще млъкне само ако Дилси направи шоколадова торта. И татко беше там. — Защо не се погрижиш? — попита го мама. — Тая полиция за какво е?

— Защо Нанси се страхува от Джизъс? — попита Кеди. — Мамо, тебе страх ли те е от татко?

— А какво може да стори полицията? — рече татко. — Щом Нанси не го е видяла, как могат те да го открият?

— Тогава защо се е подплашила? — каза мама.

— Казва, че бил там. Сигурна е, че и тази вечер е там.

— А за какво ги плащаме тия данъци? — каза мама. — Да чакам сама в тая къща, додето вие изпращате някаква си негърка?

— Много добре знаеш, че не съм залегнал в рова с бръснач в ръката — каза й татко.

— Няма да плача, ако Дилси направи шоколадова торта — обади се Джейсън. Мама ни заповяда да се махаме, а татко каза, че не знаел дали Джейсън ще получи шоколадова торта, но знаел какво друго ще получи след малко. Върнахме се в кухнята и разправихме всичко на Нанси.

— Татко каза да се прибереш и да заключиш вратата — рече Кеди. — И всичко ще бъде наред. А защо, Нанси? Сърдит ли ти е Джизъс? — Нанси отново бе поела чашата с две ръце, подпряла лакти на коленете си, загледана в чашата. — Какво си направила, че ти се сърди Джизъс? — попита Кеди. Нанси изпусна чашата. Не се счупи, но кафето се разля. А тя продължаваше да стиска въздуха. И звукът се появи отново. Тих, уж песен, а не е песен.

— Хайде — рече Дилси, — стига! Млъквай и се стегни! Стой тука, аз ще повикам Върш да те изпрати. — И излезе.

Погледнахме Нанси. Раменете й се тресяха, но звукът вече го нямаше.

— Какво иска да ти направи Джизъс? — попита Кеди. — Нали го няма.

Нанси ни погледна.

— Ама беше весело оная нощ, когато спях у вас, нали?

— На мен не ми беше — каза Джейсън.

— Защото спа при мама — рече Кеди. — Нямаше те.

— Хайде да ви водя у дома — предложи Нанси. — Пак ще ни бъде весело.

— Мама няма да ни пусне — казах аз, — много е късно.

— Сега не я тревожете — каза Нанси. — Ще ѝ обадим утре сутринта. Няма да се сърди.

— Няма да ни пусне — повторих аз.

— Няма да я питаме сега — каза Нанси, — защо да я тревожим.

— Не е казала, че не можем да идем — рече Кеди.

— Не сме я питали — казах аз.

— Ако отидете, ще ви обадя — каза Джейсън.

— Колко весело ще бъде — рече Нанси. — А те няма да се сърдят, само ще ви заведе у дома и толкоз. Я колко време ви работя!

— Мен не ме е страх да отида — каза Кеди. — Джейсън го е страх, той ще издрънка.

— Не е вярно — каза Джейсън.

— Страх те е — каза Кеди. — И ще издрънкаш.

— Няма да издрънкам — рече Джейсън. — Не ме е страх.

— Джейсън не се плаши, щом е с мене — каза Нанси, — нали, Джейсън?

— Ще ни обади — каза Кеди. Пътеката беше съвсем тъмна. Излязохме през портата на ливадата. — На бас, че ако сега нещо ни изскочи, Джейсън ще се разписка.

— Няма — каза Джейсън. Вървахме по пътеката. Нанси приказваше високо.

— Защо приказваш толкова силно, Нанси? — попита Кеди.

— Кой, аз ли? — каза Нанси. — Питайте Куентин, Кеди и Джейсън дали говоря високо.

— Говориш, като че ли сме петима — рече Кеди. — Все едно, че и татко е с нас.

— Кой, аз ли говоря високо, мистър Джейсън? — каза Нанси.

— Хе! Нанси нарече Джейсън „мистър“! — извика Кеди.

— Ах тия Кеди, Куентин и Джейсън! Чуйте ги само какви ги приказват — каза Нанси.

— Ние не говорим високо — каза Кеди. — Ти говориш, все едно, че татко...

— Шшт — каза Нанси, — тихо, мистър Джейсън.

— Нанси пак нарече Джейсън „мистър“...

— Шшт! — Нанси продължаваше да говори високо и когато се прехвърлихме през рова, и когато се провряхме през оградата, на онова място, където тя приклякваше с прането на глава. Озовахме се пред хижата ѝ. Крачехме бързо. Тя отвори вратата. Къщата миришеше на лампа, а Нанси — на фитил и сякаш се чакаха, че да замиришат заедно. Тя запали лампата, затвори вратата и я залости. След това млъкна и ни изгледа.

— Какво ще правим сега? — попита Кеди.

— Какво ви се иска? — попита Нанси.

— Нали каза, че ще се веселим — каза Кеди.

Освен миризмата на Нанси и на къщата, тук имаше нещо, което човек надушваше, без да ще. Дори Джейсън го долови.

— Не искам тука — рече той. — Искам у дома.

— Че върви си! — каза Кеди.

— Не искам сам — рече Джейсън.

— Сега ще се повеселим — каза Нанси.

— Как? — попита Кеди.

Нанси застана до вратата. Гледаше ни, а очите ѝ като празни, сякаш не си служи с тях.

— Какво ви се иска най-много? — попита Нанси.

— Разкажи ни една приказка — каза Кеди. — Знаеш ли приказки?

— Да — рече Нанси.

— Кажу една — каза Кеди. Обърнахме погледи към Нанси. — Само че не знаеш.

— Знам — каза Нанси, — как да не знам.

После се приближи и седна на стола до огнището. В него мъждееха въглени. Нанси ги разпали, макар че вътре вече бе доста топло. Лумна ярък огън. И почна да разказва. Приказваше, а очите ѝ — уж ни гледат, пък други, гласът уж същият, пък друг. Сякаш се намира на друго място, застанала някъде и чака. Беше извън хижата. Гласът ѝ бе вътре, тялото, онази Нанси, която можеше да се провере през оградата от бодлива тел с вързоп дрехи на главата, без да ги събори, все едно, че ни ги усеща, а са някакъв балон, тази Нанси бе тук. Но това бе всичко.

— И тъй, царицата стигнала до един ров, гдето се криел лош човек. Приближила рова и си казала: „Ако успея и този ров да

премина...“

— Какъв ров? — попита Кеди. — Като нашия тук ли? И защо ѝ е дотрябвало на царицата да минава през ров?

— За да се прибере у дома — каза Нанси. — Налагало ѝ се да прехвърли рова, да изтича до в къщи и да залости вратата.

— А защо искала да се прибере в къщи и да залоства вратата? — попита пак Кеди.

IV

Нанси ни изгледа. Млъкна и ни изгледа. Седнал в скута ѝ Джейсън протягаше право напред тънките си крачета.

— Мен тази приказка не ми хареса — каза той — Искам да си ходя у дома.

— Май ще е най-добре — додаде Кеди и стана от пода. — На бас, че вече ни търсят — и се отправи към вратата.

— Недей! — извика Нанси. — Не отваряй! — Скочи и настигна Кеди. Спря зад вратата, без да докосва дървеното резе.

— Защо пък? — опъна се Кеди.

— Ела при лампата — каза Нанси, — ще си поиграем. Няма защо да си ходите.

— Но ние трябва да си ходим — настояваше Кеди — И без това не се забавляваме. — И се върнаха с Нанси до огнището и лампата.

— Искам да си ходя у дома — каза Джейсън. — Ще ви се обадя.

— Знам още една приказка — рече Нанси. Стоеше близо до лампата и гледаше Кеди, както човек гледа изправена на носа му пръчка. За да види Кеди, трябваше да се наведе, но очите ѝ сякаш гледаха пръчката на носа.

— Не искам да слушам — каза Джейсън. — Ще ритам по дъските.

— Ама тази е хубава — рече Нанси. — По-хубава от първата.

— За какво се разправя? — попита Кеди. Нанси стоеше до лампата и затуляше светлината с дългата си кафява ръка.

— Ще се опариш на шишето — извика Кеди. — Не ти ли гори на ръката?

Нанси погледна ръката си и бавно я отдръпна. Вперила очи в Кеди, тя не помръдваше; само дългата ѝ ръка се гърчеше като завързана с връв за китката.

— Хайде да правим нещо друго — предложи Кеди.

— Искам да си ходя у дома — каза Джейсън.

— Имам пуканки — каза Нанси. Изгледа ни подред — най-напред Кеди, после Джейсън и накрая мен. После пак се обърна към Кеди. — Пуканки имам.

— Не обичам пуканки — рече Джейсън. — Обичам бонбони.

Нанси го погледна.

— Ти ще държиш ситото. — Ръката ѝ продължаваше да се гърчи, дълга, хрома и кафява.

— Добре — съгласи се Джейсън. — Щом ми даваш, оставам. Кеди не може да го държи. Ама дадеш ли го на Кеди, тръгвам си.

Нанси раздуха огъня.

— Вижте Нанси как си пъха ръцете в огъня — каза Кеди. — Какво ти е, Нанси?

— Имам пуканки — каза Нанси. — Не са много. — И бръкна под леглото за ситото. Беше счупено. Джейсън се разплака.

— Сега не можем да си направим пуканки.

— И без това трябва да си ходим — каза Кеди. — Хайде, Куентин!

— Чакайте — спря ни Нанси, — чакайте! Аз ще го поправя. Защо не ми помогнете да го поправим?

— Ама мене май не ми се иска — каза Кеди. — Късничко е.

— Тогаз Джейсън. Я ела да ми помогнеш. Не искаш ли?

— Не — отвърна Джейсън, — искам да си ходя.

— Шшт — каза Нанси, — шшт. Гледайте сега, така ще го поправя, че Джейсън ще ни изпече пуканките. — Взе парче тел и поправи ситото.

— Няма да държи — каза Кеди.

— Ще държи — каза Нанси. — Стой и гледай. Хайде сега ми помогнете да обелим малко царевица.

И царевицата беше под леглото. Оронихме малко в ситото и Нанси помогна на Джейсън да го закрепим над огъня.

— Не пукат — каза Джейсън. — Отивам си у дома.

— Чакай малко — каза Нанси. — Ей-сега ще почнат. След това ще измислим нещо забавно. — Тя клечеше до огъня. Фитилът на лампата бе вдигнат толкова високо, че пушеше.

— Защо не го смъкнеш малко? — попитах аз.

— Добре е така — каза Нанси. — После ще го подрежа. Вие само почакайте. Пуканките ей-сега ще почнат.

— Не ми се вярва — рече Кеди. — И без това трябва да тръгваме. Ще се тревожат.

— Не! — извика Нанси. — Ей-сега ще запукат. А Дилси ще им каже, че сте при мене. Толкоз време ви работя. Какво, като сте ми дошли на гости? Само почакайте. Всеки миг ще започнат да пукат.

В очите на Джейсън влезе дим и той се разрева. Изпусна ситото в огъня. Нанси грабна мокър парцал и обърса лицето на Джейсън, но той продължаваше да плаче.

— Тихо — скара се тя! — тихо! — Но той не млъкваше. Кеди извади ситото от огнището.

— Изгорели са — каза тя. — Трябва да сложим нова царевица.

— Ти нали всичката сложи — каза Нанси.

— Да — рече Кеди. — Нанси я погледна. После взе ситото, отвори го, изсипа изгорелите зърна в престилката си и почна да ги пробира с тия дълги кафяви ръце, а ние като сме я зяпнали...

— Нямах ли друга? — попита Кеди.

— Имам — каза Нанси, — имам. Не виждаш ли, тия не са изгорели. Трябва само да ги...

— Искам да си ходим — обади се Джейсън. — Ще ви обадя.

— Я тихо! — каза Кеди. Ослушахме се. Нанси бе вече обърнала глава към залостената врата, а в очите ѝ червеният пламък на лампата. — Някой идва.

И тогава Нанси отново почна да издава оня звук. Седнала до огъня, провеси дългите си ръце между коленете и тихо зави. Внезапно лицето ѝ се ороси на едри капки, които се стичаха по страните ѝ и носеха по едно въртящо се клъбце пламък, почти искрица, угасваща с отлепянето на капките от брадата ѝ.

— Тя не плаче — поясних аз.

— Не плача — каза Нанси. Очите ѝ бяха затворени. — Не плача. Кой идва?

— Не знам — каза Кеди. Изтича до вратата и надникна навън. — Сега вече си тръгваме — рече тя, — татко пристига.

— Ще ви обадя — каза Джейсън. — Вие ме накарайте.

По лицето на Нанси водата продължаваше да се стича.

— Чуйте — каза тя, — кажете му. Кажете му, че ни е весело. Кажете му, че ще се грижа за вас до сутринта. Или му кажете да ме

пусне при вас, на пода ще спя. Кажете му, Нанси не иска дюшек. И как ще се повеселим! Помните ли миналия път?

— Мен не ми е весело — каза Джейсън. — Ти си лоша. Пускаш ми пушек в очите. Всичко ще кажа.

V

Татко влезе. Изглежда ни един по един, а Нанси не стана от мястото си.

— Кажете му — рече тя.

— Кеди ни накара да дойдем — каза Джейсън. — Аз не исках.

Татко приближи огъня. Нанси вдигна очи.

— Защо не отидеш да спиш при леля Рейчел? — попита той. Нанси го погледна, а ръцете ѝ висяха между коленете. — Него го няма. Все щях да го видя. Жива душа няма навън.

— В рова е — каза Нанси. — Дебне в рова.

— Глупости — каза татко. — Отде знаеш, че е там?

— Видях знака — рече Нанси.

— Какъв знак?

— Прибрах го. Като се върнах, беше на масата. Свински кокал с още прясно месо, оставен до лампата. Там е той, чака. Излезете ли от тая врата, свършено е.

— Кое е свършено? — попита Кеди.

— Аз не съм портаджия — каза Джейсън.

— Глупости — каза татко.

— Там е той — повтори Нанси. — И в тоя миг гледа през прозореца, чака ви да си идете. После е свършено.

— Глупости — каза татко. — Заклучи вратата и ще те заведем у леля Рейчел.

— Няма полза — каза Нанси. Сега вече не гледаше татко, но той се вгледа в дългите ѝ хилави и разтреперани ръце. — Каква полза да се отлага?

— Тогаз какво искаш? — попита татко.

— И аз не знам — каза Нанси. — Не мога нищо да направя. Мога само да отлагам. А от това полза няма. Писано ми е. Каквото и да стане, писано ми било.

— Какво ще стане? — попита Кеди. — Кой ти е писал?

— Никой — рече татко. — Да вървите да лягате.

— Кеди ме доведе — каза Джейсън.

— Иди при леля Рейчел — каза татко.

— Няма полза — рече Нанси. Седеше пред огъня с лакти на коленете си, дългите ѝ ръце висяха. — Сега вече и от вашата кухня няма полза. И в детската стая на дъските да легна, пак същото — на сутринта кръв...

— Шшт! — каза татко. — Заклучи вратата, угаси лампата и лягай.

— Страх ме е от тъмното — каза Нанси. — Страх ме е да не стане в тъмното.

— И какво? Ще седиш със запалена лампа цяла нощ? — рече татко. Нанси пак почна да издава оня звук. Седеше пред огъня, а дългите ѝ ръце висяха между коленете. — Проклятие! — извика татко. — Хайде, деца! Времето за лягане мина.

— Отидете ли си, с мен е свършено — обади се Нанси. Сега говореше по-спокойно, лицето ѝ бе отпуснато, досущ като ръцете. — Но каквото и да става, при мистър Лъвлейди имам събрани пари за ковчег. — Мистър Лъвлейди беше дребен, мръсен човек, който събираше негърските застраховки и всяка събота обикаляше хижите и кухните да взема по петнайсет цента. С жена си живееха в хотела. Една сутрин жена му се самоуби. Имаха дете, момиченце. Той замина с детето и след седмица-две се върна, но сам. И в събота отново почнахме да го виждаме по задните улички и пътеките.

— Глупости — каза татко. — Утре като сляза в кухнята, най-напред тебе ще видя.

— Ще видите каквото има да се вижда — каза Нанси, — но само господ може да каже какво е.

VI

Оставихме я седнала пред огъня.

— Ела да залостиш — рече татко. Но тя не помръдна. Повече не ни погледна и остана да седи притихнала и неподвижна между огъня и лампата. Поехме по пътеката и след няколко крачки се обърнахме — през отворената врата видяхме, че още е там.

— Татко — обади се Кеди, — какво ще ѝ се случи?

— Нищо — каза татко. Бе взел Джейсън на раменете си и сега Джейсън се намираше най-високо от всички. Спуснахме се в рова. Огледах се. Тихо. Там, където лунната светлина и сенките се сплитаха, не се виждаше нищо.

— Ако Джизъс се е скрил тук, ще ни види, нали? — попита Кеди.

— Няма го — рече татко. — Той отдавна замина.

— Вие ме доведохте — каза Джейсън отвисоко. Татковият силует на небето напомняше човек с две глави, едната голяма, другата помалка. — Аз не исках.

Излязохме от другата страна на рова. Хижата на Нанси се виждаше и отгук, зърнахме отворената врата, но нея не видяхме — нали от умора бе седнала до огъня. „Уморих се — бе каза тя. — Какво съм аз? Една негърка. Виновна ли съм?“

Затуй пък я чухме. Щом излязохме от рова, и тя почна — оня звук, който бе уж песен, пък не приличаше на песен.

— Сега кой ще ни пере? — попитах аз.

— Аз не съм негър — обади се Джейсън отвисоко, откъм главата на татко.

— Ти си нещо по-лошо — каза Кеди. — Ти си портаджия. Сега да ни излезе нещо, ще пукнеш от страх. И от негрите си по-страхлив.

— Не съм — каза Джейсън.

— Ще ревнеш — каза Кеди.

— Кеди! — смъмри я татко.

— Няма! — каза Джейсън.

— Страхопъзльо! — каза Кеди.

— Кендис! — скара ѝ се татко.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.